

סיכום לפרק "האשה בתרא"

ביחס שלבעלה אין ילדים, הבאה ומעידה (או מעידים לה) שבעלה מת, אינה יכולה להינשא או להתייבם עד שיתברר לאשורו (בעדות גמורה) שאין לה יבם חי, ושאין לבעלה ילדים. ואמרו חכמים, כי בדברים אלה סומכים על "חזקה" דהיינו: חזקה שאדם הוא חי – עד שהעידו שמת. או: חזקה שאשה יולדת ילדים בני קיימא, וכיוצא בהן. וכדי להוציא מן החזקות הללו יש להביא עדות ברורה, כי בדברים אלה עדותה של האשה בלבד אינה מספיקה.

ביחס לזיהויה של גופה אמרו חכמים כי זיהוי מובחר הוא כאשר מכירים את פניו ("פרצוף פנים עם החוטם") של אדם בתנאי שלא חלו עדיין שינויים גדולים בתווי הפנים. לעומת זאת, זיהוי על פי סימנים (או מבנה גוף) אינו פשוט כלל. הכל מסכימים כי סימנים מובהקים ביותר הם הוכחה מספיקה, אלא שהירבו לדון בדבר סימנים שאינם מובהקים כל כך, ובאיזו מידה אפשר לסמוך עליהם או על צירוף כמה סימנים יחד. נושא זה, שעיקרו כאן, נדון בהרחבה ובפירוט גדול בספרות הפוסקים בכל הדורות.

כחם לקביעת מותו של אדם סוכם כי אין מעידים על כך אלא עד שיראו את גופו המת או שיראו אותו במצב שבו אין שום סיכוי טבעי שישאר בחיים. בכל מקרה אחר, גם אם יש הסתברות גבוהה שהאיש אינו קיים עוד (כגון במי שטבע ב"מים שאין להם סוף"), אין יכולים להעיד עליו. כיון שהכשירו בעדות אשה גם עד מפי עד, אין צריכים עדות ממש, ולכן סומכים גם על שמועה, ואפילו אם מקור השמועה הוא באלה שאינם ראויים להעיד כלל, כגון ילדים. יתירה מזו אמרו: לעדות אשה אפשר לסמוך גם על דבריו של נכרי, ובלבד שיהא מסיח לפי תומו. כי אז אין בדבריו משום עדות (שנכרי פסול לה) אלא רק גילוי דברים בלבד. העדויות הללו, שלא תמיד יש להן בסיס נכון, היו מצריכות לכאורה חקירה ודרישה, שהרי לכאורה מתירים על פיהן איסור חמור ביותר. בכל זאת אמרו חכמים כי אחרי שבודקים את יסודה של העדות ומוצאים שהדברים דברי אמת – שוב אין מרבים בחקירות ואין חוששים לסתירות קלות, וזאת – מפני שתלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, ודואגים לתקנת הבריות.

כאשר מכירים את פניו ("פרצוף פנים עם החוטם") של אדם בתנאי שלא חלו עדיין שינויים גדולים בתווי הפנים. לעומת זאת, זיהוי על פי סימנים (או מבנה גוף) אינו פשוט כלל. הכל מסכימים כי סימנים מובהקים ביותר הם הוכחה מספיקה, אלא שהירבו לדון בדבר סימנים שאינם מובהקים כל כך, ובאיזו מידה אפשר לסמוך עליהם או על צירוף כמה סימנים יחד. נושא זה, שעיקרו כאן, נדון בהרחבה ובפירוט גדול בספרות הפוסקים בכל הדורות.

כאשר מכירים את פניו ("פרצוף פנים עם החוטם") של אדם בתנאי שלא חלו עדיין שינויים גדולים בתווי הפנים. לעומת זאת, זיהוי על פי סימנים (או מבנה גוף) אינו פשוט כלל. הכל מסכימים כי סימנים מובהקים ביותר הם הוכחה מספיקה, אלא שהירבו לדון בדבר סימנים שאינם מובהקים כל כך, ובאיזו מידה אפשר לסמוך עליהם או על צירוף כמה סימנים יחד. נושא זה, שעיקרו כאן, נדון בהרחבה ובפירוט גדול בספרות הפוסקים בכל הדורות.